

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Liv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö: VNS 16/2022 vp

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon osiin 1-2. Näkymiä seuraavien sukupolvien Suomeen

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston tulevaisuusselonteon osiin 1-2. Näkymiä seuraavien sukupolvien Suomeen. Liikenne- ja viestintävirasto (jäljempänä Traficom) kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa.

Tulevaisuusselonteko on erittäin tärkeä yhteisen valtioneuvotasoisen tulevaisuusnäkökuvan muodostamisessa. **Vaihtoehtoisten tulevaisuuksien pohtiminen auttaa yhteiskuntaa varautumaan paitsi suhteellisen varmoihin kehityskuluihin myös epävarmuuksiin ja yllätyksiin.** Virasto on osallistunut selonteon valmisteluun osana liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan ennakoitiverkoston toimintaa.

1. Ennakoinnin merkitys on välttämätön osa strategisen päätöksenteon tietoperustaisuutta

Virasto tekee ennakoitityötä kaikissa sen vastuukokonaisuuksissa ja erityisesti kyberturvallisuuden tulevaisuuden ennakoitityössä on jo pitkät vakiintuneet käytännöt. Kyberturvallisuuteen liittyvän tulevaisuustyön osalta Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus havainnoi ja ennakoi digitaalisen yhteiskunnan nousevia trendejä ja ilmiöitä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tulevaisuuden liikennejärjestelmää suunnitellaan pitkällä tähtäimellä Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (liikenne 12). Liikennejärjestelmäanalyysi toimii esimerkiksi hyvänä työkaluna tulevaisuuden suuntaamisessa ja sitä kehitetään yhä ennakoivampaan suuntaan. Selonteossa tehty tarkastelu antaa laajan tilannekuvan Suomen toimintaympäristöstä ja sitä voidaan käyttää yleisenä viitekehyksenä liikennejärjestelmän muutostekijöitä arvioivassa toimintaympäristötyössä. Traficom päivittää analyysiä laajassa vuorovaikutuksessa eri toimijoiden kanssa.

2. Vaikutusten arvioinnilla on iso merkitys osana strategista tietopohjaista päätöksentekoa

Traficom toimii vahvassa yhteistyössä hallinnonalan ja alueellisten toimijoiden kanssa vaikutusten arvioinnin kehittämiseksi ja tuottaa hallinnonalan käyttöön vaikutusten arviointeja, mikä osaltaan tukee tietopohjaista päätöksentekoa ja lainvalmistelutyötä hallinnonalalla.

3. Suomen on oltava mukana ilmastonmuutoksen torjunnassa eri tulokulmista

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Liv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö: VNS 16/2022 vp

Selonteko nostaa ilmastonmuutoksen torjunnan keskeisenä toimenpiteenä. Liikennejärjestelmätasolla energiatehokas kaupunkiliikenne on keskeinen tavoite, johon selonteossa esitetään kannatettavana keinovalikoimana mm. yhdyskuntarakenteen tiivistämistä, liikenteen vähentämistä ja fyysisesti aktiivisten liikkumismuotojen tukemista kasvihuonekaasupäästöjen vähentäjänä.

Traficom työskentelee tiiviissä yhteistyössä niin liikenne- ja viestintäministeriön, kuin muiden sidosryhmien kanssa kansallisten ja kansainvälisten ilmasto- ja ympäristötoimenpiteiden edistämiseksi. IMO ja EU -työskentelyssä edistetään merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. EU-työssä keskiössä ovat komission 55-valmiuspaketti (Fit for 55) ja siihen liittyvät ehdotukset ml. merenkulun sisällyttäminen EU:n päästökauppaan. Lisäksi EU pyrkii liikenteessä vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön ja jakeluinfran lisäämiseen.

4. Datatalouden kasvuun on tartuttava heti

Digitalisaation ja datatalouden yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet vuoteen 2030 on määritelty Suomen digitaalisessa kompassissa. **Selonteossa datatalouden kasvua ja sen merkitystä on korostettu useissa kokonaisuuksissa**, mitä Traficom pitää erinomaisena. Selonteon mukaan tekoäly ja digitalisaatio luovat merkittävää datatalouden kasvua ja avoimuuden ja luottamuksen kasvattaminen mahdollistavat datan parempaa hyödyntämistä. Datatalouden edellytyksiin ja kehitykseen tulevat vaikuttamaan mm. EU:n uudet digi- ja datasäädökset. Näiden tehokas täytäntöönpano tulee olemaan keskeistä vaikutusten aikaansaamiseksi, ja Traficom osallistuu kansalliseen täytäntöönpanotyöhön ja toimeenpanoon.

5. Kyberturvallisuutta tulee jatkuvasti kehittää Suomen kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että tulevaisuusselonteossa on tunnistettu **kyberturvallisuuden kasvava merkitys**. Suomen turvallisuusympäristön muutos ja yhteiskunnan kiihtyvä digitalisaatio korostavat kyberturvallisuuden roolia koko yhteiskunnassa. Kyberturvallisuus koskettaa tulevaisuudessa yhä vahvemmin niin luonnollisia henkilöitä kuin yrityksiäkin. Liikenne- ja viestintävirasto haluaa muistuttaa, että tulevaisuudessa huomiota tulee kiinnittää yhä vahvemmin **kyberturvallisuuden jatkuvaan kehittämiseen muun muassa Suomen kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi**.

Kyberturvallisuutta koskevien asiakokonaisuuksien osalta on hyvä huomioida kansallinen osaaminen, tutkimus ja koulutusmahdollisuudet. Kansallinen osaamisen vaaliminen ja omavaraisuuden kehittäminen kyberturvallisuuden saralla ovat perusedellytys Suomen turvalliselle kybertoimintaympäristölle ja elinkeinoelämän kilpailumahdollisuuksille teknologian parissa. Kyberturvallisuuden kehittäminen edellyttää erityisesti jatkuvaa suojaustoimien uudelleentarkastelua teknologian alati kehittyessä.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Liv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö: VNS 16/2022 vp

Kirsi Karlamaa

Pääjohtaja

Asta Tuominen

Verkostojohtaja

